Ч. 112 (11.365). Львів, понеділок 21. травня 1928. Оплата почтова заплачена ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Німецькі вибори.

Львів, 20. травня 1928.

Сьогодні, в неділю, відбуваються в цілій Німеччині вибори до райхстагу. Це пяті з черги вибори в повоєнній, республиканській Німеччині: перші відбулися в січні 1919 р. (до Національного Зібрання), другі в червні 1920 р., треті в травні 1924 р., четверті в грудні того самого року.

Десятилітній майже період часу, що минув від хвилі перших виборів, не виявив ніякого замітнішого, рішаючого пересунення в політично-партійній структурі німецького народу, в його диференціації — в різкім противенстві до політично невироблених, культурно відсталих держав, країн і народів Східної Европи, що при кожних виборах давали образ карколомних політичних скоків з одного противенства в друге. На ніякі сензаційні несподіванки, що могли би викликати зміну курсу нинішньої німецької політики, не можна надіятися і при нинішніх виборах.

Правда, після перших виборів, що відбувалися в доволі ненормальних обставинах, бо в часі горожанської війни (січень 1919) і принесли були деяке пересунення на ліво, всі інші вибори зазначувалися легеньким, хоч помітним зростом впливів правих груп. Так дві найсильніші праві партії, а саме німецькі націонали і народники (народня партія) зросли на протязі останніх вісьмох літ кругло на 150 відсотків (перші з 42 послів на 109, другі з 22 на 51). Але на загал це пересування політичних поглядів нинішньої республиканської Німеччини на право відбувається більше коштом ріжних помірькованих міщанських ґруп, а не коштом партій лівих, які (соціялісти і комуністи) вспіли удержати майже без змін свій стан посідання при всіх останніх виборах. Коли вони й мали деякі страти, то це була т. ск. їх внутрішня справа: бо що стратили соціял-демократи, це відбивали собі — звичайно їх коштом — комуністи. Найбільші страти виказують т. зв. демократи (міщанська ліва партія), що спадали при виборах в такій деґресії: 75, 39, 28, 32 послів. Зате католицький центр, що є від якогось часу язичком у політичній рівновазі Німеччини, задержав при всіх виборах свою однолітність і суцільність, а його партійні маси — подивугідну дисципліну і політичне вироблення. Парляментарне представництво центра є найбільш монолітне у всіх каденціях райхстагу; його чисельний склад при останніх чотирьох виборах майже не змінявся: в р. 1919 — 73, в р. 1920 — 68, в р. 1924 (травень) — 65, в р. 1924 (грудень) — 68.

Як сказано, з більшими партійно-політичними пересуненнями не рахується ніхто і при нинішніх виборах. Не рахується ніхто, бо до того нема ніякої поважної причини. Адже Німеччина перебула щасливо майтяжчі кризи й потрясення, які тільки могли впасти на велику державу, що з найбільшими майже вибиралася на війну проти пів чи навіть цілого світу, а потім мусіла підписати ганебний версальський трактат, що кидав її під ноги бутним переможцям! І не тільки перебула щасливо всі кризи, але й здобула такі успіхи на своїм господарсько-фінансовім терені і в ділянці закордонної політики, що все те дає їй спромогу стати знов одним з головних, співрішаючих чинників у концерті великих держав. А успіхи закордонної німецької політики і добробут населення є найкращим засобом до успокоєння розбурханих в рр. 1918-1919 народніх мас, до привернення рівноваги в державі.

З тих причин не можна рахувати на ніякі поважніші зміни в політиці Німеччини у звязку з нинішніми виборами. Можна надіятися, що німецькі виборці вискажуть на загал довіря для нинішнього режиму в державі, що петрифікують нинішній стан. Тимсамим керма закордонної політики Німеччини лишиться дальше в руках неправих ґруп, а керма політики внутрішньої — в руках правиці. А ця обставина, як відомо, має величезне значіння для дальшого розвитку й розбудови Німеччини, для зросту її впливів за кордоном і скріплювання її матеріяльних ресурсів на внутрішнім ринку.

Населення УСРР.

Підсумки перепису населення на Україні з грудня 1926 р.

В харківському „Комуністі" з 11. травня читаємо, що велика президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету щойно тепер познайомилася з кінцевими підсумками перепису населення на Україні, переведеного в грудні 1925 р. Доповідь про підсумки перепису виголосив на президії керманич центрального статистичного уряду України Мінаєв. Доповідь ця надзвичайно цінна й богата у фактичний матеріял і тому наводимо її в цілости за „Комуністом".

1) Скільність населення.

Згідно з даними перепису, населення України в грудні 1926 р. становило 29 міл. чол. Посідаючи площу 2 прц. всієї території СРСР, Україна має населення, що становить 19,7 прц. населення СРСР. Густота населення в УСРР значно більша ніж у всьому Союзі, при чому проти інших частин СРСР територія України залюднена рівномірно.

Населення України за останні 30 років зростало значно швидше, ніж населення всіх інших районів кол. европейської частини Росії. Від 1897 р. до 1926 р. населення европейської частини СРСР зросло на 22 прц. кількість мешканців на Україні збільшилась на 30 прц. За роки 1914—20 населення України, внаслідок зменшення кількости народжень, збільшення смертности, імперіялістичної та громадянської воєн, зменшилось на 1,500.000 чол. Від 1923 р. кількість народжень гостро збільшується, зменшується смертність, особливо серед дітей. Зменшення за минулих років не тільки поповнене але й покрите з лишком. Щорічний приріст населення на Україні становить 2,3 прц. (нормально 1,7 прц.).

Міста України особливо бурхливо ростуть. Від 1897 р. населення міст, що нараховують 50 і більш тисяч, зросло на 63 прц. У складі населення УСРР діти до 14 років становлять 37 прц. Населення віком 15—49 років — 50,7 прц. і особи понад 50 років — 12,3 прц.

2) Національний склад населення.

У загальній масі населення України українці становлять 80 прц. (по містах — 47,5 прц. і на селі — 80,6 прц.) до руських себе віднесли 9,5 прц. (по містах — 25 прц. і на селі — 5,7 прц.), жидів на Україні 5,4 прц. (по містах — 22,7 прц. і на селі — 1,5 прц.), поляків — 1,6 прц. та інш. — 3,5 прц.

З усіх европейських країв Україна своїм національним складом найкомпактніша. Слід відзначити, що компактність українського населення в окремих округах хитається не дуже. З 40 округ України в 4 округах є понад 95 прц. українців з усього населення їх, в 8 округах — 90—94 прц., в 15 округах — 80—89 прц., в 6 округах — 70—79 прц., у 2 округах — 60—69 прц., в 4 округах — 50—59 і одна округа — Одешина має трохи менше ніж 50 прц. українського населення. В автономній Молдавській республіці українці також не становлять абсолютної більшости.

3) Українці поза межами УСРР.

Прикордонні округи УСРР мають найвищий відсоток українців у складі свого населення. І південно-західні і північні та південно-східні округи УСРР мають найкомпактніше українське населення. Перепис показав, що на території інших союзних республік, головно РСФРР живе 7,969.000 українців. Значна частина їх мешкає в сумежних з УСРР округах. На Північному Кавказі є 3,000.000 українців, в Центрально-Чорноземній області — сумежній з Україною — 1,650.000 українців, в Сибіру та Казахстані — близько 2 міл. Звертає на себе особливу увагу високий відсоток українців у місцевостях РСФРР, що прилягають до межі УСРР.

За даними перепису РСФРР українці становлять 71,5 прц. населення Таганрозької округи, віднесеної до Північно-Кавказького краю РСФРР. Сільське населення Таганрозької округи більше як на 80 прц. українське. Приблизно такаж картина на Вороніжчині. За даними перепису РСФРР, з 3 міл. населення губернії понад 1,600.000 чол. віднесли себе до українців. Переважна більшість українців живе в південних повітах губерні, сумежних з УСРР. Така велика кількість українців у РСФРР ставить питання про способи культурного обслуговування їх і про дальшу [illegible] цих місцевостей до РСФРР.

4) Рідна мова населення.

78,1 прц. всього населення України визнали українську мову за свою рідну. По містах визнали за свою рідну українську мову — 37 прц., на селі — 86 прц. Російську мову визнали за свою рідну 44 прц. міського населення.

Дуже показні дані щодо асимільованости тієї чи іншої національности. З числа осіб, що віднесли себе до українців, 94 прц. визнали за свою рідну українську мову, 98 прц. руських визнали за рідну руську мову, 75 прц. жидів — жидівську, 44 прц. поляків — польську, 95 прц. німців — німецьку. По містах тільки 74 прц. українського населення визнали за свою рідну — українську мову. Отже, найменше асимільованою національністю на Україні є руські (2 прц. не користується у вжитку з руської мови), найасимільованішими є жиди та українці. Невисокий відсоток користування поляками з польської мови пояснюється наявністю своєрідної ґрупи „українців-католиків", що вважають себе за поляків, але за рідну мову вважають українську.

5) Анальфабетизм.

За даними перепису на Україні письменні становлять 52,5 прц. населення проти 19,5 прц. за переписом 1897 року. Серед чоловічого населення письменність становить 68,5 прц., серед жінок — 37,7 прц. Слід відзначити, що по містах серед чоловіків віком 25—30 років письменність становить 95 прц., а на селі — 87 прц.

Аналогічні дані про жінок дають — 78 прц. та 42 прц. Це є досягнення останнього десятиріччя.

Виключний інтерес мають дані щодо письменности, а значить і культурности окремих національностей УСРР. Письменність серед німців становить 79,4 прц., на другому місці — евреї — 78,8 прц., далі йдуть греки — 71,4 прц., руські — 68,7 прц., поляки — 52,5 прц. і тільки на шостому місці українці — 48,9 прц. Отже щодо письменности українське населення стоїть на найнижчому рівні, і це вимагає й надалі посилити роботу щодо піднесення культурности українського населення.

6) Соціяльний розподіл населення.

У загальній масі населення УСРР робітники становлять 6 прц., службовці — 4,2 прц., особи вільних професій — 0,2 прц., безробітні — 1,2 прц., особи без певних професій — 1,9 прц. Решту становлять господарі одинаки (85,2 прц.) та господарі, що наймають наймавної праці — 0,6 прц.

У сільському господарстві працює 87,5 прц. населення України, у фабрично-заводській промисловости — 2,9 прц., у кустарно-ремісничій — 2,3 прц., торгівлі — 1,3 прц. і т. ін.

Безробітних на Україні [illegible] [illegible] менше, ніж [illegible] на підставі даних органів Наркомпраці [illegible] професійних. [illegible] професійних та біржі праці [illegible] фактичні розміри безробіття.

7) Мешканеві відносини по містах.

По містах України [illegible] з загальною [illegible] — 21 [illegible]

більшість становлять одноповерхові дерев'яні будиночки. Тільки 20 прц. камяних будинків (менш ніж 10 прц. всіх будівель) мають два поверхи, і 1 прц. всіх будівель — 3-х поверхові. Становище житлового фонду далі лишається надзвичайно тяжким. Що більше місто, то вищий відсоток зруйнованих будинків. 4,8 прц. всіх житлових будівель українських міст зруйновані.

При санітарній нормі 9 кв. метр. на одну людину фактична площа на душу населення становить по містах України 5,7 кв. метр. Зростання населення жадного міроко не компенсується простанням є днівництва. 1925—26 р. тільки 23 прц. приросту міського населення можна було задовольнити коштом нового будівництва.

в) За пересунення кордонів УСРР.

По доповіді Мілаєва відбулася дискусія. Петровський висунув проєкт популяризації цего перепису серед населення при допомозі окремого статистичного видання. Валицький, Власенко, Приходько і Конотоп поставили внесення, щоби президія підготовила справу пересунення кордонів УСРР так, щоби вони покривалися з етнографічною українською територією. Зокремаж треба зревідувати кордони між РСФРР і УСРР та між Північно-кавказьким краєм і УСРР. В дискусії підкреслено, що Таганріжська округа тягне до України не тільки своїм національним складом населення, але й економічно. Накінець президія рішила звернутись до Наркомосу РСФРР, щоби він дав їй доповідь про культурне обслугування потреб українського населення в межах РСФРР.

Відгуки і замітки.

Маняцька напастливість.

На вступі мусимо просити вибачення у наших читачів за надто ядерне означення тих метод, якими користується годованська „Рада" в постійному, систематичному поборюванні українсько-самостійницького табору взагалі, а Українського Нац.-Демократичного Обєднання зокрема. Кожне число цього „незалежного" органу від початку до кінця переповнене нападами, докорами, наклепами, відповідно приправленими підозріннями чи злобними натяками на адресу Обєднання, його президії, голови, на адресу парляментарної репрезентації й поодиноких її членів, на адресу українських установ та їх управ. Чи це буде в ньої чола вимучена передовиця, чи якась другорядна статейка, чи зарваницькі рими в малому фейлетоні „На долоні", чи хронікерська замітка — всюди червоною ниткою веться маняцька напастливість проти Обєднання. Годований таким „духовим кормом" читач мусів би прийти до переконання, що український нарід не має інших „ворогів" і „противників" крім страшного з найстрашніших, якому на імя: УНДО. Поляки і москалі, вшехполяки й „одинкарі", пястівці й москвофіли, всі держави старого й нового континенту є нічим у порівнанні з проклятим УНДО-м. Не говоримо вже про сель-робів усіх мастей, комуністів й інших аманулів, що втішаються рівним покровительством годованської „Ради".

Візьмім до рук хочби останні три числа годованско-„принціпіяльної" „Ради" і перегляньмо її передовиці „Хірургія в політиці", „Бери Петре на розум" та „Кредитова петля і моральний зашморг". Перша з тих „принціпіяльних" статтей займається виступом пос. Целевича на бюджетовій комісії в розправі над бюджетом міністерства освіти. Очевидно упепіський політик вдарив в найвищий тон, похвалюючись небиваним знанням.

„Не слід вимагати від нього (від пос. Целевича! — Ред.), щоб він катастрофальний стан українського шкільництва ставив на широкій площині відношення Польщі до української справи взагалі, щоб він її ставив, якби собі може бажали українці, — на вістрі ножа. Таких домагань до п. Целевича, духового провідника ундівського посольського клюбу, ставити не можна. Посол Целевич не є, як відомо, ані ніякий Робеспієр, ані де Валера, що бунтував Ірляндію проти Великої Британії. Натомісць посол Целевич, той саме, що витичує тресу ундівської політики — є представником політичного реалізму, чи позитивізму. Під цим оглядом він більше схожий на Талейрана, чим на революційного Робеспєра або ірляндського непотріба Де Валеру".

Читаєш усі ці нісенітниці і дивуєшся: а де „Хурхіль", Маккіявелі, Наполеон, ще може Олександр Великий? Як можна було поминути такі імена?

Це „талейранство" — очевидно — було потрібне годованському Робеспєрові й Де Валері в одній особі, щоби мати вихідну точку до напастей і нападів на пос. Целевича, на Український Клюб й апокаліптичне УНДО. Мовляв, пос. Целевич

„висказав на бюджетово-освітній комісії деякі жалі і поставив деякі внески до присутної там тоді влади. Жалівся на польщення українських шкіл, на поступування в справі українського університету, на трактування українських студентів при нострифікації заграничних студій і на інші справи жалівся. І знов не розсипався з цілою системою (sic!) домагань, не виїхав з імпетом на владу і не робив великого вітру, бо знав, що краще щось, як нічого, знав, що з реальним політиком поляки будуть реально говорити. А щоб полякам вбилося це в тямку, поставив внески на счеркнення деяких бюджетових позицій. Думав не без рації, що ундівська партія здобуде хоч що-то, хоч в справах освітних, як не політичних, бож преціль urbi et orbi проголошено, що програма ундівської партії не є така погана: бо до Рад. України є вона ворожа так само, як програма „Гласу Правди", Стпічинського, полк. Славека і всіх інших санаторів, а до Польщі відносяться ундівці так, як заявляв голова ундівської партії: як поляки щось дадуть, то ундівці з поляками".

І так у безконечність товче годованський ступайка каламутну воду в упепіській ступі.

В другій статті заговорив упепіський Марат уже й про Маккіявелі, займаючись виступом пос. Барана в комісії земельних реформ і називаючи той виступ „політикою покірного агнця".

„Посол д-р Баран виступив в бюджетовій комісії в обороною українського народу до землі, а проти мазурської, а з окрема військової кольонізації. Д-р Баран, не так то ще давно галицький державний секретар земельних справ, боронив в польському соймі справи — з силою самої інерції (sic!) Виказував датами і фактами польський кольонізаційний похід на українські землі і безмірну кривду в цій справі українського народу. Запродукував полякам перед очі їхне земельне законодавство, вимірене проти українських інтересів, так неначеб це була для них новина, переконував їх зі всіх боків, впливав на їх серце і голову, з незвичайним завзяттям лупив горохом до стіни. А перешті він, протирадянець, член ундівської партії, насуплений недруг Рад. України, представив полякам — що здобув собі український нарід в земельній справі за Збручем".

Отже „тут закопана собака". Тепер

„справа виразна, як гравюра. Український нарід це розумів і розуміє, а прочитавши повище (висований пос. Бараном перехід землі в селянське посідання на Вел. Україні. — Ред.), ще більше в нього вдумається. Така заява, як ось міністра Станевича (про польську історичну місію на сході! — Ред.) доведе у народа, а радше партії, що не має своїх шкір, до ревізії програми і до упадку „реалізму". Не сподіваємося цього одначе по ндпо-політиках. Тільки на відхідним (sic!) скажемо на їх адресу: „Бери й ти, Петре, на розум!".

Вкінці в третій, не менше „вичерпуючій" і „розумній" передовиці знову теліпає небіжечка язиком до самої смерти, ставлячи УНДО „під стінку". Годованська „Рада" має одну-одиноку „актуальну тему", а саме безконечні теревені про прокляте УНДО

„І якраз тепер актуально є заговорити про ундівську партію у звязку з нашим загальним положенням і з успіхами ундівського посольського клюбу у Варшаві. Ми не говорили і не говоримо, щоб УНДО вписало на своїх скрижалях найкращі засади політики недержавної нації. Але те мусимо сказати, що воно, скупчивши у себе всі опортуністичні (sic!) елементи нашого краю, силкується відіграти у нас першу ролю і програматично говорить про себе, що є партією „власних сил". Наскільки це правда, ці власні сили, показує його дотеперішня історія, а наскільки доцільна є його компромісова політика доказує його останній погром на терені польського сойму, досібна погром у справах освітних і земельної реформи. Тверда дійсність і однолінійність політики усіх польських режімів перечеркує цілковито усю ундівську компромісовість і романтику. Длятого сьогодня престіж цієї партії уже дуже поважно захитаний (аж тепер! — Ред.). Та вже класичним прикладом політичної безпомічности, політично-морального упадку і заперечення „власних сил" є останній лемент ундівського табору і ундівських часописів з приводу цофнення поляками кредиту для поверх сім-мільйонової української маси під Польщею в сумі — аж 500 тисяч золотих. В ундівській партії з цього приводу запанувала повна констернація. Ундівські часописи переповнені скаргами і жалями на невдячне поступовання поляків. За кілька днів можна буде імовірно зробити з них жалів ундівських часописів цілий том політично-кредитових трепів. Щоденник „Діло" з 18. травня ц. р. пише в статті „Кредитова петля" в такім тоні, якби над українським народом зависла немилуча загляда, якби над ним уже кракали круки. „Діло" неначе приготовляє українську публичну опінію, що прийдеться перед поляками згнутися ще нижче".

Ось так виглядають ці „актуальности".

Д-Р СТ. ЛЮДКЕВИЧ.

Анатоль Вахнянин.

У 20-літні роковини смерти.

Реферат на святочнім концерті 9/V.

I.

Серед молодого співочого покоління, яке під кінець минулого віку гуртувалося у „Львівськім Бояні", а відтак з початком 20-го століття змагало до заснування української музичної консерваторії у Львові, добре записалася в памяти всіх характеристична, висока, мужеська постать козацької вроди, виразистих, олімпійських рисів лиця і ясного, щирого погляду очей, при тім догідної, веселої вдачі й вельми товариського поведення. Був це ніхто інший, а пок. Анатоль Вахнянин, гімн. проф. і соймовий посол, один з основателів і подвижників Просвіти, Бесіди, Львівського Бояна, Союзу співацьких і муз. товариств, а вкінці й Муз. Інституту у Львові; до того гарний співак, фанатичний любитель хорового співу, запалений організатор хорових гуртків, а врешті один з передових музиків-композиторів Галичини минулого віку.

Нема часу в цю хвилю, щоб подати хочби коротенький нарис життя Н. В-а, продуктивного на ріжних ділянках.*) Подамо тільки найважніші моменти, що мали рішаючий вплив на його музикальний ріст та виховання.

Нотного і хорального співу вчився Н. В. у Перемишлі в гімназії, яку покінчив у роках 1851—59 — під проводом Серсавія, тодішнього дирігента архикатедрального хору та проф. Льоренца. На т. зв. Singstund-ах (3-чи в тиждень) співано виключно німецькі квартети церковні і світські. Від III. кляси став Н. В. членом архикатедр. хору під орудою Серсавія (пізніше Ів. Лаврівського, відомого композитора, а відтак Любовича Петра і Седляка) і мав тут нагоду пізнати церковні твори Бортнянського, Вербицького, Лаврівського, Львова та інших духовних композиторів.

У вищій гімназії бував Н. В. із товаришами та старшими співаками в хаті композ. Івана Лаврівського, який заставляв гостей співати свої новоскомпоновані мужеські хори: тоді повстали саме його прекрасні „Річенька", „Осінь", „Красна зоре" й ін., які скоро спопуляризувалися в Перемишлі між хористами. В хаті Лаврівського пізнав В-н також твори М. Вербицького, який тоді уже був парохом у Млинах і часто приїздив до Перемишля, щоб „помузикувати."

В роках 1859—63 відбув Н. В—н богословські студії в дух. семинарі у Львові. Роки ті пройшли йому без особливших душевних вражінь. Замітне хіба одно, що в р. 1861 завитали до дух. семинара враз із творами Шевченка деякі придніпрянські збірники нар. пісень, що їх стали співати питомці

Відтак опинився В—н на два роки знову в Перемишлі, вже як гімназійний суплент; тут заснував він з гімн. учнів співочий кружок „Громаду", який навіть відсвяткував (1865 р., в перше в Перемишлі) роковини Шевченка „концертом о руськім характері."

Роки 1866—68 провів В—н на фільософічних студіях у Відні.

„Мені — пише він в автобіогр. — розкрився тут новий світ: клясична німецька музика побіч пісні Чехів, Хорватів і полудневих Словян. Я пристав негайно до чеського співацького Спольк-а під орудою знаменитого музика Ферхтот-Товачевського. Сей Сполек взяв навіть участь у роковинах Шевченка, устроєних щойно заснованим академічним т-вом „Січ". Зате на концерті устроєнім чехами на дохід народного „Дівадла" в Празі, Вахнянин співав сольову точку, зложену з чеських та українських пісень і з тої нагоди як каже обмаль не перекинувся на професійного оперного співака."

Під кінець 1868. р. В—н вернув до Львова, де одержав посаду гімн. вчителя і жив тут уже постійно до кінця життя, розвиваючи поза служебним заняттям живу суспільно-політичну, культурну, літературну та музичну діяльність.

II

В р. 1870 заснував він статутове співоче т-во „Теорбан", в якому тоді співали між іншими такі співаки, як Закревський і Мишуга. Одначе „Теорбан" з причини недостачі приміщення і фондів не міг правильно фунгувати. Тому наші співочі сили у Львові мусіли тинятися довший час то по „Руській Бесіді", то навіть по польських музичних тов-ах (пр. „Лютні") та робити з ними спілку, щоби щорічно мати змогу відсвяткувати бодай роковини Шевченка у Львові, евентуально зробити артистичну прогульку по провінції. Аж нарешті в 1891 році вдалося заснувати самостійне спів. т-во „Львівський Боян" на тривких основах, а першим його дирігентом став знов очевидно Вахнянин.

Але саме тоді, з початком 90-их років, на деякий час перервалася ця тісна звязь В—а з культурними кругами української суспільности — і то з причини політичної натури. А саме Н. В., ставши соймовим послом, заініціював із Ол. Барвінським

*) Цікавих вістей до його автобіографії та спомин[ів], що вийшли окремою книжкою 1905 р.

Захоплені аманульники (див. статтю: „Король Аманулла на Україні“!) нехтують власними силами українського народу, кепкують собі з тих, що серед найважчих умов сучасної дійсности підтримують і розбудовують національне життя власними силами і засобами і в тисячний раз пророкують захитання престіжу Обєднання, хоч уже нераз сигналізували його повний упадок, а свій годованський розріст в оперті на чужі сили. А крім того упеліваські Марати і Робеспери не погорджують крайним крутійством і брехнею. З нашої статті „Кредитова петля“ вирівзують вони „доцільно“ одно речення і як дикуни скачуть на радощах, що — мовляв — з приводу виповідження 500-тисячного кредиту „Діло“ пише так, якби „над українським народом зависла неминуча заглада, якби над ним уже кракали круки“.

Очевидно, „Діло“ нічого подібного не писало. Правда, упеліваські годованці, зложені майже в цілости з міських і попівських панечів, що давно відбилися від села, не розуміють положення, не знають і не відчувають, що таке передновок і що значить в такому часі вирвати з села 500 тисяч зол. Вони привикли до великих сум. Таж одна тільки диктатура зі своїми емігрантськими міністрами й дипльоматами у віденському періоді зїла понад 200.000 долярів, які хоч частинно вложені в наше життя, значно полекшилиб були наше становище у краю, творячи нові варстати праці. Для них 500.000 зол. — це, очевидно, „чепуха“. Для наших мас це не „чепуха“. Але не вважаючи на це, „Діло“ ніколи не сигналізувало заглади. Навпаки, говорячи про обережність наших установ у використовуванні польських кредитів, ми писали:

„Не важко уявити собі положення, в якому найшлисьби наші установи, колиб ті домагання звороту кредитів на передновку обіймали не 500.000 зол., але 3—4 міліони. Тоді справді над нами затягнулась би кредитова петля з усіми вельми скрутними наслідками такого важкого положення. А так, хоч як не в пору прийшло вимовлення кредитів, то всетаки нашим установам вдасться перенести цю штучну крізу без якихнебудь потрясень. Тільки що наше населення всетаки відчує благодать польської кредитової політики, бо зовсім природно, що наші установи не будуть в спроможности видатніше прийти населенню з допомогою в цьому незвичайно критичному моменті“,

себ-то на передновку.

З „маратівських“ статтей упеліста „революціонера“ виходить як на долоні, що всьому винно УНДО. Коли мін. Добруцький у відповідь на промову пос. Целевича говорив, що він мусить респектувати ліквідуючий українське шкільництво закон Грабського та заявляє, що утраквізм є „найліпшою формою піднесення шкільництва“, то цьому винен „романтик“ Целевич і ненависне УНДО. Коли мін. Станевич у відповідь на промову пос. Барана підтримує допомогу і кредити для військових осадників і кольоністів, то цьому винен „опортуніст“ Баран й „угодовське“ УНДО. Коли польські установи виповідають кредити українським установам, то це „фінезійна комедія скрайних ундівських угодовців“. Небавком певно довідаємося, що весняна негода, заглада озимих засівів, атмосферичні несподіванки, а може й сьогорічні землетруси в Болгарії і Греції є виною УНДО. Не смійся, читачу, у них запічкових „революціонерів“, яким „революція“ вибила клепки з голови, все є можливе. Чогож вимагають, чого хотять, до чого змагають ці годованці, важко зрозуміти. Виступи наших послів у соймі їм не до ладу. Мабуть вони хотять, щоби посли, замісць викaзувати ходи й ціли польської політики, приходили на засідання комісій зі скорострілами, бомбами й екразитом. Якщо так, то повинні були це скорше виявити, а ми певні, що всю їхню „армію“ наш нарід післав би був у Варшаву, щоби там доказували чудес хоробрости. Хоч поведінка їхнього лідера пос. Західного не виявляє ніякої революційности. Він не лише нікого не бє, але сам дається бити, як гамав, та ще бавиться в „сальонові“ менторства, домагаючись перепросин за стусани.

Опора на власні сили не в лад упелівським „революціонерам“; але коли „Нова Зоря“, підтасувалася під „Раду“ і заговорила, що в цьому скрутному положенні повинна помогти нашому народові українська держава за Збручем, якщо така істнує, „Рада“ негайно вдарила в інший тон:

„Дійсно найвищий час, щоби Україна прислала трохи грошей ухівським новозорським угодовцям. Тоді би вони ще краще цю Україну плюгавили, холиб краще прибрані на польські равти, наклинкувалиб голосніше до походу на Рад. Україну і вище приготовлялиб руками різних Луцьких українські легіонові формації в рамах чужої армії проти України“.

І найди тут вихід! Власні сили — до чорта, домагання до Рад. України — виключені. Отже на кого надіятися? На антанту, якою нам морочено голову на протязі кількох літ, на Італію, що глибоко до серця приймала нашу справу і у висліді перша підписала рішення Ради Амбасадорів, на Льойда Джорджа, чи на „Хурхіля“?

Чого хочуть ці сліпці, які міражі снуються в їх туманних мозківницях, до чого вони змагають, куди прямують вужденні еліґони тих, що вели і хочуть вести наш нарід від одної катастрофи до другої? Важко сказати. І сьогодня вони чіпляються нашого страдницького народу, як реп'ях кожуха, „критикують“ все і вся, кидають підозріння, обмазують болотом наклепів, а по суті топчуться в грязи манацтва, нікчемности і навіть подлости.

З життя наших установ.

Загальні Збори Товариства взаїмних обезп. „Дністер“ і Кооперативного Банку „Дністер“.

Дня 17. травня ц. р. під проводом президента Романа Сосновського відбулися передполуднем звичайні Загальні Збори Товариства взаїм. обезп. „Дністер“, а пополудні Кооперативного Банку „Дністер“. На зборах були заступлені майже всі повіти Галичини через відпоручників вибраних членами Товариства.

На підставі звіту Дирекції, предложеного дир. Яр. Колтуняком показується, що **Товариству взаїмних обезпечень „Дністер“** унеможливлював новий закон про примус обезпечення від огню, виданий в травні 1927 р., ще більше ніж досі виконування його статутової діяльности відносно обезпечування будинків від огню. Цей закон дозволяє виправді вдержати дотеперішні будинкові обезпечення і заскувати нові обезпечення будинків на 1/3 часть оцінкової вартости, однак залежною це від предкладання членам Товариства викуплених поліс на чергoвий календарний рік повітовим інспектором П. З. У. В. (Повшехни Заклад Убезпечень взаємних) і то тільки в місячні груд

та іншими членами христ.-сусп. партії угодову політику супроти поляків, або т. зв. нову еру Баденія. Це було гаслом до бойкоту пок. В—а з боку „народовців“ та до виелімінування його поза скобки українських культурних товариств. На щастя політична діяльність Н. В—а тревала вельми коротко (ледви 3 роки) і з нею впала також ця запора, яка відділювала його від нашої суспільности.

По цій перерві тим живіші зносини навязалися між ним і нашими музичними колами. В р. 1903 гурток молодих людей при „Львівськім Бояні“ і „Соколі“, змагаючи до заснування у Львові української музичної школи, а не маючи змоги в згаданих товариствах здійснити свої наміри, звернувся до „емеритованого“ вже тоді Натала з предложенням взяти у свої руки провід в органiзуванні цього діла. Н. В—н радо приняв на себе цей обовязок і під фірмою ново-уконституованого „Союзу співацьких і музичних товариств“ зорганізував і отворив 1903 р. „Вищий Муз. Інститут“ у Львові, в якім як голова Союзу, а заразом перший директор Інституту став розвивати вельми живу муз.-педагоґічну діяльність, придбавши для Інституту матеріяльні фонди, гарні учит. сили, муз. бібліотеку і т. д. На цьому становищі постигла Н. В—а несподівана смерть 1908 р. в 67 р. життя.

Хоча чуємо, що Н. В. уже як питомець дух. семинарії пробував своїх композиторських сил та зложив „мельодію“ до ослів Федьковича: „Чи знаєш, де країна наша мила,“ — то проте можна сказати, що він аж до 30. року життя був більше аматором-співаком та диріґентом хорів, а майже нічого не чуємо про якісь його фахові музичні студії.

Основи гармонії (після Льогого) вперше пізнав він щойно в р. 1870 — від польського музика Ґуневича з Познанщини, з яким він заприязнився. Знайомість з Ґуневичем і наука у нього тревала ледви рік, (бо Ґуневич виїхав до Познаня); але всеж таки корисний результат виявився вже небаром. Бо в осени 1870 р. він зложив 1. акт оп. „Купало“, що був виставлений силами учнів хористів і аматорів солістів на концерті у Львові.*)

В 70-их роках став В—н складати деякі хорові і сольові пісні для сцени нашого театру (пр. до драми Зани нашого театру (пр. до драми Зарєвича: „Бондарівна“, та Огоновського: „Гальшка з Острога“), які одначе не були видані. В 70-их і пізніше у 80-их роках зложив Н. В—н уже більшу часть своїх хорових творів, обробіток нар. пісень і принагідних кантат. Найважніші з них — це мужеські хори: „Молоді сни“, „Стіймо братя друг при друзі“, „По морю“ (хор Норманів із оп. К. Устіяновича „Ярополк“), „Живем, живем“ — не згадуючи вже кількох торжественних кантат на приняття деяких цісарських достойників. На мішаний хор зложив він кілька „вязанок нар. пісень“, перероблених відтак і виданих аж в р. 1905. у Підручній Бібліотеці „Львівського Бояна“. Декілька обробіток нар. пісень на муж. хор надрукував В—н у зредаґованім ним-же збірнику муз. хорів „Кобзарі“ (що вийшов друком 1885 р. накладом питомців духовн. семинара у Львові).

Згадати ще треба, що в р. 1870 повстав також сольоспів „Помарніла наша доля“. Він був первісно зложений на слова Федоровича: „Чи такая наша доля“ і був навіть нагороджений премією на конкурсі „Газет-и Народов-ої“ — пізніше з новими словами, доробленими Ом. Партицьким, був виданий у „Музикальній Бібліотеці О. Нижанківського.“ Завдяки своїм гарним мельодійно-вокальним прикметам, актуальному в свій час текстові, особливож завдяки незрівнаному своєму виконавцеві: Ол. Мишузі був цей сольоспів кількадесять літ ураз із Матюковою „Цвіткою“ [illegible] з найпопулярніших концертних продукцій в Галичині і щойно в 900-тих роках уступив згодом місце Лисенковим сольоспівам до „Кобзаря“**).

Головний свій твір: 4 дієву оперу „Купало“ (на текст власного лібретта) — як згадано — розпочав А. В. іще в 70-их р., але доповнював її частинами і переробляв кілька разів ще довгі роки, бо навіть у 90-их роках. Взагалі треба замітити, що хоча пок. В—н у пізніших роках життя не компонував уже нічого нового, то залюбки до останніх своїх днів справляв, а то й переробляв давніші річи. Кажуть, що покійник робив це під впливом польського композитора Яна Галля, з яким від 1893. р. жив дуже сердечно та ставився до нього з великим довірям. Галль любив у давніших творах пок. В—а дошукуватися всяких формальних чи гармонічних похибок і манкаментів і радив їх справляти. Тим то й деякі із мужеських хорів В—а, як „Молоді сни“, „Живем, живем“ і інші, в новій редакції вийшли із значними гармонічними, а то й формальними змінами, але скажім щиро, не все вийшли вони там щасливіше, як у своїм первіснім виді.

(Продовження буде)

*) З нагоди цього концерту зявилася була метушня в нашім музичнім світі. Це приписано до Н. В-а настроєний Матюк написав у рецензії в „Ділі“ що „Купало“ — це робота Гуневича, проти чого запротестував автор і що по всім даним оказується невинним.

**) [illegible]

кі кожного року. Товариство „Дністер" навчене досвідом, що вложений на членів обовязок предкладати поліси органам ПЗУВ був первою причиною найбільшого убутку його будинкових обезпечень, та не бажаючи наражувати своїх членів на прикрости і непорозуміння, звязані з предкладанням поліс, управильнило відношення до ПЗУВ в той спосіб, що окремим договором зреклося обезпечення надвишки понад 1/3 часть оціночної вартости, а натомість ПЗУВ згодився на те, що замісць членам, передав самій управі Товариства „Дністер" обовязок щорічного виказування відділам ПЗУВ викуплених будинкових поліс, а крім того віддав Тов. „Дністер" в ресекурацію, почиваючи від 1928 р., 10 процентовий уділ усіх своїх будинкових обезпечень в 8-ох східньо-галицьких воєвідствах. Це управильнення відносин повинно позволити членам Товариства „Дністер" користати з можности обезпечування в своїм Товаристві вільної від примусу обезпечення в ПЗУВ 1/3 части оціночної вартости їх будинків без наражування їх на прикрости, спричинені в минулих літах непіскоцуванням через них обовязків, у великій мірі дуже прикрих, але наложених законом.

Не зважаючи на несприятливі обставини і на те, що на підставі договору з ПЗУВ Товариство зреклося надвишки понад 1/3 частини оціночної вартости будинкових обезпечень, зросли резервові фонди Товариства й адміністраційний рік замкнено невеликою надвишкою. Протягом року виплачено 460 відшкодувань, в тім 29 відшкодувань в дорозі ласки в загальній сумі зол. 189.759. — Від самого початку істнування виплатило Товариство 42.801 відшкодувань в сумі зол. 22,303.626. Резервовий фонд збільшився в адміністраційнім році на зол. 34.301, фонд на ріжницю курсу на зол. 8.459, фонд пенсійний на зол. 84.687, а так само збільшилися інші фонди. Сума всіх фондів Товариства виносить зол. 2,078.042. Цінних паперів мало Товариство на зол. 187.114, на вкладках і біжучих рахунках мало зол. 847.439, а 9 реальностей Товариства були вставлені до біляпсу лише зі сумою зол. 279.000. В пасивах крім фондів не має Товариство майже ніяких зобовязань. Вплати від агентів впливали в наслідок стихійного нещастя повені дещо гірше як в минувшім році і з кінцем року виносили залеглости агентів поважну суму зол. 851.412, які однак вже протягом 4 місяців 1928 р. були в половині вирівнані.

Товариство вело також відділ обезпечень від крадіжи з вломом, однак досягнення цего відділу ще незначні тому, що він увійшов у життя щойно при кінці 1926 р.

Прегарний розвій виказує **Кооперативний Банк „Дністер"**, який власним майном вибивається на перше місце між всіми українськими кооперативами на західних землях. В порівнанні з 1. січня 1925 р. уділи Банку зросли майже семикратно, а то до суми зол. 825.970, а резервові фонди зросли майже чотирократно, бо до суми зол. 142.706. Також вкладки виказують майже восьмикратний зріст, бо із зол. 186.576 в дні 1. січня 1925 р. збільшилися вони на зол. 1,497.092 в дні 31. XII. 1927. Протягом одного лише 1927 р. зросли вкладки з суми зол. 858.074 до суми зол. 1,497.092 отже майже на 180 проц. Коли зважити, що побільшення вкладок у 1927 р. в усіх кредитових інституціях у Польщі виносить в пересічи 70 проц., то приріст вкладок в Кооперативнім Банку „Дністер" дає нам наглядний образ зростаючого довіря суспільности до цеї нашої старої інституції.

Відповідно до зросту власного майна і вкладок, зросла також і скількість та сума позичок. Бо коли з початком 1925 р. мав Банк уділених 579 позичок на зол. 282.435, то з кінцем 1927 р. було уділених 4.482 позички на суму зол. 1,001.883. Банк уділював позички переважно тільки фізичним особам, які мусіли бути членами Товариства взаїмних обезпечень „Дністер", однак по змозі старався приходити з поміччю також і меншим та слабшим іншим кооперативам, так що стан уділених позичок правним особам виносить з кінцем року 1927 суму зол. 118.454.

Згідно з внеском Ревізійної Комісії уділили Загальні Збори абсолюторію Надзірній Раді і Дирекції за рік 1927, як також ухвалили розділ зиску в спосіб предложений Надзірною Радою. Між іншим з зиску Кооперативного Банку „Дністер" призначено зол. 4.000 на добродійні і загально корисні ціли.

На місце уступивших на підставі статуту 6 членів Надзірної Ради вибрано пп. Михайла Галущинського, Володимира Децикевича, д-ра Костя Левицького, Остапа Луцького, д-ра Володимира Охримовича і Михайла Стефанівського, а на заступників членів Надзірної Ради пп. Семена Бубелу, Миколу Кузьмина, Теодора Рожанковського, о. Дмитра Стека і д-ра Степана Федяка.

До Ревізійної Комісії вибрано як членів: пп. Олексу Гошовського, Миколу Мельника і д-ра Юлія Савчака, а як заступника п. Олександра Ониська.

Музичне життя в Харкові*).

При радянському державному будівництві кермуючі чинники звертають особливу увагу на музичне життя, визначаючи в державному бюджеті досить значні суми для його розвитку, признаючи додаткові субвенції мистецьким організаціям та поодиноким, талановитим артистам і т. п. — і це спричиняє — разом зі зростом музичних сил на Україні взагалі — справді живий музичний рух. Як і все на Радянщині так і він находиться щойно в стадії розвитку — але всетаки вже не в першій, а в дальшій його стадії, яка дає право надіятись скорого осягнення поставлених собі завдань і цілей.

Картина музичного життя в Харкові, яку хочу тут накинути, не буде повною і вичерпуючою — до цього не маю ніяких статистичних даних, цифр, які коротко, але ясно освітлили би ріжні його сторінки. Але може і без них зможе тих кілька зауважень, які я відніс в Харкові, беручи на протязі пів року безпосередну участь в його музичному житті, причинитися до вcovering...

Про Державну Академічну Столичну Оперу я вже на днях писав — так що не буду більше над нею задержуватись. Що роля Опери в музичному житті кожного міста, зокремаж у житті столиці, є першорядної ваги — цього хіба не треба підкреслювати. Найважнішу працю на полі музичної роботи на Україні веде ВУТОРМ: Всеукраїнське Товариство Революційних Музик. (До недавна ще Муз. Тов-о ім. Леонтовича. Прийняло воно вищенаведену назву згідно з бажанням загальних зборів товариства, які — зовсім слушно — стали на становищі, що імя Леонтовича за односторонне і за мало репрезентативне для найбільшого українського музичного товариства.)

ВУТОРМ має свої музичні філії у всіх містах і містечках України і його членами є майже усі музичні працівники без ріжниці національности. Говорити подрібно про це товариство, його завдання і працю значило би переступати межі газетної статті — тому обмежуся тільки до його діяльности в Харкові, центрі його правління. (Головою ВУТОРМУ є Пилип Козицький, один з наших найбільше талановитих композиторів). Праця Т-ва полягає тут передовсім: в видаванні місячників „Музика" і „Музика Масам" та в улаштовуванні концертів. Товариство має власний струнний квартет (ім. Леонтовича), який від часу заснування — себто від двох чи трох років — дає річно кілька концертів, присвячених виключно новій музиці. В виконанні цього квартету музичні кола мали нагоду пізнати майже всі квартети українських композиторів (Козицького, Лятошинського, Костенка, Лісовського та ін.) і передові твори европейської модерної музики: квартети Гіндеміта, Бартока, Шимановського, Каселі, Стравінського й ін.

На мою думку не можна найти досить похвальних слів для ідеї: пропагувати нову музику сталими концертами — тимбільше коли вона виходить з правління товариства, яке є далеким від того, щоби бути виключно товариством для плекання нової музики. Головна заслуга тут безперечно по боці голови товариства, Козицького, і таких членів його Центрального Комітету як прим. завідувача відділу мистецтв в Народнім Комісаріяті Освіти Миколи Христового, які при кожній нагоді стараються дати змогу прийти до слова всьому і всім, що мають сказати щось нового. А це в мистецтві найважніше!

З інших концертів, улаштованих в цьому сезоні ВУТОРМ-ом на найбільшу увагу заслугували: концерт нової української симфонічної музики — твори Лятошинського, Золотарйова, Козицького — та **вечір пісень сучасних українських композиторів** у виконанні дуже талановитої молодої співачки Оксани Колодуб. Ці оба концерти мають справді епохальну вартість в історії нашої музики. Коли подумаємо, що рівночасно з тим, як у нас в Галичині від років в програмах наших концертів бачимо все ті самі два-три прізвища наших **серіозних** композиторів, а зрештою програми переповнені меншевартними і маловартними дебютами — маю на думці передовсім твори хоральні і пісні (бо т. зв. твори фортепянові і скрипкові всяких композиторів, хоча по части і друковані, то все таки, на скільки мені відомо, досі не „збагачували" програми наших концертів — бодай у Львові!) — то рівночасно з тим дається на Україні цілі концерти, зложені виключно з творів українських композиторів, творів великих, симфонічних і камеральних. — Є це твори, які ми вже сміло можемо показати цілому музичному світові!

Коли вже говорю про концерти, тоді після ВУТОРМ-у перейду на **Державне Концертове Бюро.** Воно, як це вже каже сама назва, веде виключно концертову роботу. Коли ВУТОРМ улаштовує свої концерти виключно місцевими, передовсім молодими українськими силами, то Д. К. Б. (Державне Бюро) спроваджує передовсім закордонних артистів за великими іменами. В цьому сезоні ДКБ, ведене вже кілька літ дуже невміло, дійшло до цілковитого розкладу — можна тільки сказати „на щастя", бо харківські музичні круги надіються, що з слідуючим сезоном агенди ДКБ обійме ново заснована **Українська Фільгармонія** (Укрфіл) і поведе їх краще як її нещасливий попередник. В наслідок тої інертности, яка панувала в дирекції ДКБ — пропав у цьому році весь симфонічний сезон і з плянованих щось 24-ох систематичних, програмових симфонічних концертів — відбулося тільки три зовсім принагідні.

З солістів, запрошених ДКБ концертували в Харкові в цьому сезоні м. і. піяністи: Петрі, Задора, Сірота, Ітурбі і скрипач Сіґеті, негретянський співак Гаєс, дириґенти Стідрі і Фрід і фортепянове тріо Рудницький — Добржинець — Дивов. З інших концертів які відбулися (в приватних імпрезах) згадаю концертистів: Боровського, Гінсбурга, Тарновського, співаків і співачок: Нежданової, Ліпковської, Яушзем, Радамського, Цесевича, Батурина й інш., квартету Глазунова, — і передовсім Шевченківський симфонічний концерт, улаштований державн. Оперою, на якому я мав приємність вперше виконати: преміовану першою нагородою на конкурсі Наркомосвіти симфонію Ревуцького та чотиро-частинну сюїту Козицького для великої оркестри п. з. „Козак-Голота".

Крім того в програмі цього концерту були: Барвінського „Заповіт", Лисенка „Бють пороги" та пісні на слова Шевченка, співані премієрами опери: Литвиненко-Вольгемут, Сокіл, Голинським і Поторжинським.

Харків має також кілька сталих ансамблів, які також ведуть концертову роботу. Отже крім вже вищезгаданих: квартету ім. Леонтовича і мною заснованого фортепянового тріа, квартет ім. Вільйома та кілька вокальних ансамблів. В останніх часах повстала симфонічна оркестра, (дириґент Розенштейн), яка популяризує легку симфонічну музику в робітничих клюбах. Крім нього є цілий ряд дутих оркестрових ансамблів.

З хорів, які самостійно концертують, згадаю хор Верховинця та знаменитий оперовий хор (дириґує хормайстер опери Попов); крім того при всіх клюбах і професіональних спілках працюють хори — і то зовсім інтензивно, як це показав конкурс хорів. Немалу ролю в музичному житті Харкова відограють клюби, передовсім: клюб літератури ім. Блакитного, Клюб Вчених та Діловий Клюб. Перший з них принайменше раз або два в тиждень улаштовує концерти, звичайно зі складною програмою. (Взагалі про „дім літератури ім. Блакитного" хотілосьби сказати дещо більше. Може це зроблю іншим разом. Всетаки коротко: є це осередок українських мистецьких, літературних і театральних кругів Харкова, місце, в якому крім концертів, відчитів тощо є ще і добрий ресторан, де кожного дня між одинацятою а другою в ночі можна стрінути з десяток визначних артистів та письменників).

Про **радіо**, для якого кордонів не істнують, мабуть дещо в Галичині відомо — принайменше власникам радіо-апаратів, які колинебудь „ловили" концерти на филю 477. або 1100. Бо Харків має аж дві надавчі стації. Харківське радіо має цілий власний музичний апарат: оркестру, хор, співаків і інструменталістів. Концерти відбуваються щодня від 5-ої попол. (передовсім на филі 477 метрів) — оркестрові, камерні та сольові. Програми зложені добре, звичайно стилеві, отже: вечорі північної, галицької, модерної французької музики і т. п. Закінчуючи цей побіжний огляд музичного життя в Харкові мушу затриматись ще над одним, чи не найважнішим чинником кожного музичного життя взагалі: це **музичні школи.** Їх є в Харкові три: Профшкола (вступаючий до неї мусить вже знати елементарні початки) яка триває чотири роки, **музичне технікум**, яке дає передовсім образування в напрямі віртуозно-виконавчім, та вкінці Висока Музична Школа — **Музично-Драматичний Інститут.** Наука в нім триває три роки; вимоги прийняття для учеників дуже тяжкі (прим. в класі фортепяну рівень умов при вступнім іспиті рівняється більш-менше рівневі львівського концертового курсу). Студенти — які всі без вимку обовязані три рази в році виступити на шкільних концертах — переходять крім теоретично-музичних ще цілий ряд загально-образуючих предметів, як: політична економія, наука марксизму, анатомія і т. д. і мусять з них здавати іспити. Після закінчення студій — програма випускного іспиту відповідає програмам західно-европейських академій — студент відбуває ще рік учительської практики в Інституті, і щойно після ще одного іспиту — який вже торкається тільки цеї практики — дістає диплом.

Це — в мініятурі — картина музичного життя в Харкові в цьому сезоні. Слідуючий сезон буде мабуть більше оживлений: передовсім „Українська Фільгармонія" повинна внести чимало нового — дальше українська секція Міжнародного Товариства Нової Музики, яка також з новим сезоном почне свою працю виключно в напрямі пропагування модерної музики, української та закордонної. І є надія, що найблизший сезон посуне музичне життя не тільки Харкова, але й цілої Радянської України великим кроком наперід.

Антін Рудницький.

*) **Від Редакції.** Цю статтю написав активний учасник музичного життя в Харкові і тому має вона особливе значіння для наших читачів. Автором її теперішній перший дириґент харківської державної Академічної Української Опери і професор Високої Музичної Школи в Харкові п. Антін Рудницький.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 19. травня 1928)

НАРАДА ГОЛОВ КЛЮБІВ

(ік) 22. травня відбудеться у маршалка сойму нарада всіх голов клюбів над процедурою полагоджування декретів президента в соймі. У варшавській пресі появилися замітки, з яких виходить, що уряд рахує на це, що на тій нараді рішать змінити установлену процедуру полагоджування декретів у цьому напрямку, що потрібно буде 15 підписів під внеском змінити або анулювати який-небудь декрет. Щойно, коли такий внесок перейде через пленум сойму, комісія дістане право занятися мериторично змістом даного декрету

НАЙБЛИЖЧЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

(к) Найблизше засідання сойму відбудеться 22. травня в 4 год. попол. з таким порядком: 1) звіт конституційної комісії в справі вибору членів Держ. Трибуналу, 2) звіт регуляміновоі комісії в справі признання судово-карного поступовання зглядно уневажнення мандатів послів Щепьорського, Пайонка (оба ППС), Влад. Вачинського і Генр. Бітнера (оба комун.), 3) перше читання законопроєкту про амнестію з приводу 10-ліття самостійности Польщі, 4) перше читання трьох нових законопроєктів про податок ґрунтовий, мастковий і будинковий, 5) наглий внесок Жид. Клюбу в справі усунення правних приписів які обмежують рівноправність жидів у бувш. конгресівці, 6) негайний внесок жидів у справі несправедливого виміру промислового податку за 1927 р.

ПОС. СОХАЦЬКИЙ ВТІК.

(к) Сьогоднішня веч. „АВС" подає, що вимений на останньому засіданні сойму судові комуністичний посол Сохацький перебував у часі засідання сойму в Данцігу, а тепер уже виїхав із Данціґу через Латвію до СРСР.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 19. травня 1928)

ПРОЦЕС БІЛОРУСЬКОЇ ГРОМАДИ.

(к) Дня 18. травня закінчено судове поступовання в процесі „Білоруської Громади". Останнє засідання було присвячене формулуванню питань. Перше головне питання каже про замах на істнуючий в Польщі держ. устрій на намагання збройного повстання у півн.-східних воєвідствах задля відірвання від Польщі і прилучення до СРСР. Друге питання каже про зобовязання обвинувачених перед більшовицьким урядом помагати збройно СРСР на випадок більшовицько-польської війни. Третє питання говорить про шпіонажу. Присуд очікувалий у найблизчий вівторок.

РИКОВ ОПАРАЛІЖОВАНИЙ?

(к) Із Риги повідомляють, що стан здоровля Рикова сильно погіршав і що Риков є опаралізований.

НЕДУГА ШТРЕЗЕМАНА.

(к) В недузі Штреземана послідував зворот на краще настільки, що лікарі рішили припинити дальше видавання бюлетенів.

ПРОЦЕС НІМЕЦЬКИХ ІНЖИНІРІВ.

(к) Німецькі кореспонденти, подаючи з Москви звіт із першого дня процесу інжинірів, обвинувачених у саботажі в Донецькому басейні, висловлюють свій жаль, що тактика прокуратора і суду унеможливлює обвинуваченим усяку оборону.

МІН. БЕНЕШ У БЕРЛІНІ.

(к) Чеський міністер закордонних справ Бенеш виїхав із жінкою до Берліна. Не зважаючи на підкреслювання приватного характеру його подорожі, мін. Бенеш устати, згідно з газетними вістками, переведе конференцію зі заступником недужого міністра Штреземана, держ. секретарем Шубертом. Бенеш у Берліні буде три дні.

ПЕКІН ПЕРЕД УПАДКОМ.

(к) Англійські джерела кажуть, що диктатор півн. Китаю Чанг-Тсо-Лін готовиться до відвороту в напрямі Мукдену і покине Пекін без бою з огляду на важку ситуацію під Тієн-Тсіном. У Тієн-Тсіні є около 8 тисяч чужинців, яких охороняють чужоземні війська.

КОНФЛІКТ КИТАЮ З ЯПОНІЄЮ.

(к) З Кантону повідомляють, що тамошня торг. палата видала відозву про зірвання всіх господарських взаємин із Японією. В Шангаю проголошено протияпонський господарський бойкот.

СПРАВА ЯКУБОВСЬКОГО.

(к) У відомій справі Якубовського, колишнього російського бранця у Німеччині, якого розстріляно, як тепер показується, невинно, послідував зворот настільки, що прокуратор Міллер, який свого часу обвинувачував Якубовського, а тепер звільнив після арештування трьох осіб, запідозрених в убивстві, за яке розстріляно Якубовського, склав продимісію. Мекленбурський уряд [illegible] ним димісію і звернувся до міністра судівництва в Берліні, щоби він висловився в цій справі, яка наробила стільки шуму. Міністер відповів, що за цю справу є відповідальний виключно мекленбурський уряд, одначе порадив передати справу визначним юристам-експертам до розгляду.

По широкому світі.

Еспанський уряд призначив 600 міл. пезет на будову нових воєнних кораблів. Всі кораблі мають будуватись із еспанського матеріялу і в еспанських доках.

Радянська книжкова виставка перенесена з Ню-Йорку до Буенос Айрес.

Пуанкаре мав у Парижі конференцію з югославянським мін. скарбу Марковічем щодо стабілізації динара.

Японія має буцімто намір окупувати Манджурію.

Помер один із полководців австрійської армії Ауфенберг-Комаров, бувший міністер війни, у 77-ім році життя у Відні.

Два радянські летуни задержані в Парашінаті, де сїхали на землю. Літак був імовірно призначений для Афганістану.

В египетськім парляменті при розгляді відповіди премієр-міністра на питання про англьо-египетські взаємини, один із послів почав бійку з міністром шляхів.

Під Омском рушили ледяні кріги, що спричинили повінь подібну до повені з 1898 р. 24-ох людий пірвала вода. 12 кораблів знищених.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·90·00—8·90·50, канадійський долар 8·85·00—8·85·50, чеська корона 0·26·35—0·26·66, австрійський шилінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·75—0·35·50 швайцарський франк 1·71·50—1·72·25, фунт штерлінгів 43·50·00—43·60·00, радянський червінець 28·50—30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·50·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·50—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·50·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·75·00, російський рубель 2·90·00—2·96·00, копійки за рубель 1·35·00—1·46·00.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ

— **Перші опікуни стрілецьких могил.** Т-во Охорони Воєнних Могил прислало нам другий спис тих установ та осіб, що зголосилися на опікунів українських воєнних могил і прислали на це 15 зол. Ось ці установи і громадяни: 11) ред. „Діла", 12) Українська Християнська Організація, 13) Сільський Господар, 14) Центросоюз, 15) Народня Торговля, 16) Народня Гостинниця, 17) ред. „Гром. Голосу", 18) ред. „Ради", 19) ред. „Нового Часу", 20) д-р Маріян Паньчишин. Всі вичислені приняли опікунство над одною могилою і зложили в Т-ві (Руська 18., І. пов.) 15 зол. Разом з виказаними вчора маємо вже опікунів для 30 воєнних могил.

— **Овочі освіти.** У Перемишлі застрілився абітурієнт української гімназії Мирослав Бенко, тому, що дістав при матурі двійку з латини та польської мови. Самогубства серед шкільної молоді в Перемишлі є в останніх часах досить часті.

— **Трупи.** У Жулицях, біля Золочева, жовнір 52 п. п. Мочарський стрілив собі з рушниці в голову, невідомо, чи випадково. — У Лешатові, сокальського повіту, злодії застрілили полевого Костя Андрущака. — У Бересті арештували 20-літню Матрену Лявай, гарну дівчину, що була ватажком бандитів. Коли її товариші посварились за неї, вона почала по черзі їх убивати. Її зловили, як везла вбитого трупа на возі. — У пінськім повіті, селі Кзясеців, арештували селянина Дуцерова, що вбив 17-літню пасербицю Тевеліну, знасилувавши її і підпалив хату щоби спалити свою жінку.

— **Амануля і „Рада".** Львівська „Рада", що називається органом незалежної думки, тому, що не залежить від льогіки, ні від передплатників, живе не від нині з своїх статтях головно полемікою з „Ділом". У черговім числі вступна стаття та огляд преси знову є перекрученням і своєрідною інтерпретацією наших думок, на те, щоби доказати, що єдиними патентованими патріотами є громадяни в „Раді", а всі інші є опортуністами та угодовцями. Зате у цьому-ж числі пишається окрема стаття п. з. „Король Амануля на Україні", на доказ, що „орган незалежної думки" може залежати в своїй поваві інколи і від „Диза". Пієтизм, з яким „Рада" передруковує чолобитню для афганського падишаха, робить справді враження передруку із сатиричного журналу, який присвятив своє останнє число Аманулі. Не є виключене, що небавком появиться в „Раді" патріотична історична повість п. з. „Амануля їздить"...

— **Ріжні вістки.** У Ліоні засудили на 6 міс. вязниці двох аргентинських анархістів Аскасе та Дурутті. — Леді Гіт, що їде тепер останнім етапом на літаку на просторі Капштад-Льондон відлетіла щасливо з Ле Бурже до Кройден. — Рада університету в Ленінграді поставила на членів „Червоної Академії" таких кандидатів: Сталіна, Бурахіна, Покровського, Рязанова та Фріге. — У французькій пристані Сен-Лявер спускають на воду найбільший дотеперішній торпедовець „Вальмі", що матиме 126 м. довжини. — У Фльоренції один комуніст убив двох фашистів і втік. — На лїцитації памяток по Наполеоні у Парижі один франц. офіцир заплатив 37.500 фр. за капелюх Наполеона.

— **Літературний куток.** Свого часу при нагоді роковин Ібсена, звернули ми увагу на дивну аномалію, що наш єдиний літературний журнал „Літ.-Наук. Вістник" присвячує більше уваги політичній полеміці та архівним споминам, ніж літературі та науці, і що за останні роки не можна там найти ні згадки про творчість чільних письменників на чужині та на Україні. На це палкий редактор, що не від нині розторощує у прах усіх Толстих, Достоєвських і Тагорів, відповідає вирвками цитат із ріжних чужинних статтей, з яких виходить, що Ібсен — труп, яким не варт і займатись. Це становище нагадує фразу одного із англійських послів який цими днями крикнув у парляменті: „Хто такий Бернард Шов?!". „Диктаторові" Донцову не імпонують ніякі Шови, Конради, Франси, Ібсени і всі ті „лігвелі" письменники, що не пишуть по рецепті його сектантської мірки. А коли хто стверджує цей факт, він попадає в істерію члена Ку-Клюкс-Клана і обурюється, чому в новинках „Діла" пишуть про тайни Ку-Клюкс-Клана. Д-р Донцов очевидячки хоче, щоби новинки в „Ділі" присвятити літературі та науці, щоби він у „Л.-Н. Вістнику" міг свобідно вести політику Ку-Клюкс-Клана та фабрикувати трупів у власній лябораторії. І на доказ, що д-р Донцов — „джентельмен", він дає зразки своєї лайки, а що має всі дані на редактора літературного журналу дає такі зразки своєї мови: „який боронячи (!) вчора „автономії", нині підготовляє еру „праци органічней" на ґрунті істнуючого „статус кво"; „прошу о (!) передрук"... А „аргументи життя" виглядають так: з одного боку всі висхтовані „Літ.-Наук. Вістником" Ібсени, Тагори, Шови, лавреати, члени академій, відомі та читані письменники — трупи, а з другого боку нова „боєва" література: Марійка Дика, Галя Мазуренко й інші.

— **Цікаві ідеї.** Московська революційна військова рада видала наказ, що всі полководці червоної армії мусять обовязково вчитись... польської мови. — В італійськім місті Бресчія зібрався третій державний конгрес, що має на меті боротьбу з поширеною в Італії звичкою клясти. У конгресі беруть участь представники уряду та фашистівської партії. Організатори цього зїзду мають надію, що згодом і інші краї підуть за прикладом Італії.

— **Із світового спорту.** У міжнародніх мечикових змаганнях у Парижі, Англія побила Францію у відношенні 5:1. У світкікових змаганнях за чашу Девіса, Німеччина побила Еспанію у відношенні 2:0. — Американець Крабе побив у Гонолюлю світовий рекорд плавання на 1000 м. у такім часі 13:03.4. Останній рекорд Арне Борга був 13:04.2. — У ситківкових змаганнях у Будапешті француз Коше побив мистця Мадярщини Келінга 5:6, 5:7, 6:0, 6:3. — Англієць Спенсер побив світовий рекорд бігу: 400 м. 47 сек.

— **З Америки до Европи за 4 дні.** Одно американське корабельне підприємство запропонувало урядові збудувати корабель, що їхав би до Европи 4 дні, якщо уряд допоможе у будові. Проектодавці обчисляють, що [illegible] 4000 осіб [illegible] подорожі [illegible]

— Чарльстон на Шпіцберґ[illegible] [illegible] на будову нового [illegible]

експедиція до північного бігуна дала вже тепер пеждані наслідки. Капітан Уілкінс і лейтнант Ейльсен, ожидаючи відізду з Шпіцбергу, щоби „забити час" навчили в Грін-Гарборі всіх ескімосів танцювати чарльстона і блек-ботома. Ескімосам настільки припали до вподоби небачені танці, що вони в день відізду обох летунів склалися на будову деревляного дансінгу і прохали летунів, щоби вони прислали їм необхідні інструменти для джезбенду.

— **Концерт Модеста Менцінського**, першого геройчного тенора корол. опери в Штокгольмі, відбудеться дня 24. травня н. р. в год. 8-ій вечером, у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, вул. Шашкевича 5. В богату і різноманітну програму увійшли твори: Лисенка, Людкевича, Барвінського, Січинського, Мусоргського та інш. Білети в передпродажі у Союзнім Базарі, вул. Руська 20, а в день концерту при касі театру.

Театри.

Міський великий театр:
21-го г. 7·30 веч. „Тартюф".

Міський „Театр Новин":
21-го г. 8. веч. „Любов у маю".

КІНА.

„Аполльо": „Справа при зачинених дверях".
„Лев": „Я вбила".
„Палас": „Рай на землі".
„Фатаморгана": „Рабиня кохання".
„Байка": „Жінка з мальованим лицем".

З театру.

„Молодість у травні", оперетка в 3 діях.

На днях відбулася в Театрі Новин премієра нової оперетки відомого віденського оперменкового компоніста Льва Фалля „Молодість у травні". Сердечно приготована вистава при заповненій до останнього місця салі пройшла, можна сказати, з успіхом, хоч наївно дурненьке і банальне а до того довжезне понад міру лібретто не тільки не цікавило, але й нудило сердечно.

Свій вгляданий успіх завдячує ця оперетка ніжно-мельодійній музиці, якою Фаль уміє, як рідко хто, промовляти до душі тої публики, що пропадає за доброю опереткою. Фалль — це взагалі один з найталановитших сучасних компоністів легких оперетек і солодко-ніжних пісень і такі перли-мельодії розсипав густо і в „Молодости у травні". Не диво отже, що оперетки Фалля тішаться нині великими успіхами не тільки в Европі, але й в Америці, не диво, що „Молодість у травні" сподобалася у Львові, хоч й вистава протягнулася аж до год. 11.20 в ночі, а публика, виходячи з театру, не могла ніяк збагнути, що властиво хотіли лібретисти „Молодости у травні" сказати...

З виконавців, які намагалися дати і голосово і сценічно якнайкращі креації, заслуговує на згадку п-а Поповичівна, що співала дуже гарно і мягко, і п-а Римська, що грала й танцювала з темпераментом. З мущин відмітимо Татшанського і Шосланда, а в епізодичній ролі Кутіговського. Герой „Молодости у травні", абітурієнт Лайтгольд (М. Віклінський), не доносив ні сценічно ні голосово і це був теж немалий мапкамент вистави. Зате оба виступи балєту тішилися великим успіхом, бо оба були помисловi й оригінальні. Дирігував без закиду п. Серемінський. І. Н.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Аеріян: **Чорний Сніг**, нариси. Львів. Бібл. „Логос", ст. 71.

Д-р А. Чайковський: **Дмитро Самозванець. Хотинська справа. Історичні нариси.** Коломия 1928. В-во „Ока", ст. 70.

П. Франко: **В пралісах Бразилії**. Коломия, 1928. В-во „Ока", ст. 52.

Д. Шульгіт: **Нормани-варяги**, істор. нарис. Коломия 1928. В—во „Ока", ст. 48.

Анд. Річицький: **До проблеми ліквідації пережитків колоніяльности та націоналізму.** Держ. В-во України, стор. 100.

о. М. Кинаш: **Вступні слова і принагідні мови світського змісту** Елізабет. Н. Дж. 1928, ст. 106.

Гр. Мацусин: **Мовчи язичку**, жарт на 1 дію. Львів 1918. „Русалка", ст. 16.

Сучасний: **Пильнуй своєї хати**, жарт на 1 дію, 1928. „Русалка", ст. 8.

Procès 490 de la Ghromade Bielorusse à Vilna. Прага, ст. 32.

ЖУРНАЛИ.

Життя й революція, місячник: кн. V. травень. Зміст: О. Влизько: Так просто. Ю. Яновський: Загибель бригади. М. Рильський: Адоніс і Афродита. А. Любченко: Два листи. Т. Осьмачка: Чеспотам. Г. Брасюк: Сервасений поеїх. М. Драй-Хмара: Ведмідь-гора. П. Іструті: Степові будяки. М. Пригара: Бранка. Ю. Трасорук: Проводи. М. Кропивницький: Спогади. А. Лебідь: Дорогою шукання. Е. Перлін: Етапи творчого розвитку М. Горкого. Я. Савченко: Перед стилем і темою. Ю. Меженко: Читаючи „Ранню осінь". І. Лакиза: Серед журналів. К. Кравченко: Театр ім. І. Франка. М. Возняк: До життя й діяльности М. Лисенка. М. Шарлемань. О. Борзаківський: Чаплі. В. Підгаєцький: У країні сонця та макарон. М. Любинський: М. Коцюбинський в лікарні. В. Покальчук: І. Манджура як український поет.

Кооперативна республика, економічно-суспільний місячник. Львів. Ч. 5. травень. Зміст: Ян Гутнік: Громада — чоловік великий. О. Мицюк: Homo cooperativus. В. Тотомянц: Взаємовідношення між окремими галузями кооперації. О. Мицюк: Трансформації в суспільній структурі сходу Европи. Ю. Павликовський: Галичина після війни 1914—20. Ол. Рільничі палати. Б. Мартос: Союзне [illegible] кооперації в Чехословаччині. О. Мацьків, С. Стефанишин, І. Мартюк, М. Скидан: Наладнання агрономічної роботи в краю. К. Коберський: Близші дані про „мапчинське диво". Андрійченко: Фінансовий стан і торгов. діяльність споживчих кооп на Рад. Україні. М. Стефанський: Огляд діяльности кооператив на Кремінеччині. З економічного життя.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Долина:
20. V. Барон Кіммель.
Брошнів:
21. V. Циганка Ава.
22. V. Гейша.
23. V. Вій.
Рожнятів:
24. V. Вихрест.
25. V. Гейша.
26. V. День і ніч.
27. V. Вій.

Театр прийме доброго пяніста-ку на добрих умовах. 2—?

Наліпки на Зелені Свята. Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові видало спеціяльні наліпки на Зелені Свята. Наліпки ці малював артист-маляр П. Холодний і вони представляють стрілецьку могилу в окруженні українських селян та інтелігентів, що складають на неї вінець. На наліпці видніє напис: „Памятка з Зелених Свят". Ці наліпки можуть служити також за образки до наших товариств, а також до приватних помешкань. У найблизчих днях висланники Т-ва розноситимуть ці наліпки по українських домах Львова і продаватимуть їх по ціні 30 сот. від одного примірника. Чистий дохід з продажі тих наліпок призначений на охорону українських стрілецьких могил. Замовлення з провінції слати на адресу: Т-во Охорони Воєнних Могил, Львів, Руська 18, І. поверх.

Табор Новиків (чок) у Підлютім. Подаємо до відома заінтересованим, що в днях 16. VII.—16. VIII. н. р. Гол. Упр. Ул. Нов. організує табор новиків (пластунів-нок від 8—14 р. життя) у Підлютім. Приміщення в кімнатах будинку санаторії. Лікарська опіка запевнена. Таборова оплата для новиків 60 зол., для незгуртованих 65 зол., платних у 3-ох ратах: І. рата 20 (25) зол., платна до 1. VI.; II. рата 20 зол., платна 16. VI.; III. рата 20 зол., платна 16. VII. в таборі. Кошти подорожі беруть на себе зголошені окремо. Зголошення до табору враз з першою ратою слати на адресу: Іван Кліш, Львів-Вульки 45. Зголошеним вишлемо негайно спис таборового виряду та близчі інструкції. Львів, 18. V. 1928. Г. У. У. Н.

Маґістрат кор. стол. м. Львова

L. M 59.543/28
W. II

у Львові дня 16. мая 1928.

Офертова ліцитація.

Виділ II. Маґістрату кор. стол. міста Львова оголошує офертову ліцитацію на державу права посьовання в міських добрах Воля Добростанська, положених в повіті Городок Ягайлонський, що обіймає около 3500 моргів на протяг 6-ти літ т. є від дня 1. квітня 1928 до дня 31. марта 1934 р.

Ліцитаційні услівя є до переглянення в Виділі II-ім Маґістрату II п. двері ч. 62. щоденно від 11-ої до 13-ої години.

Письменні оферти в замкнених копертах з написом „Оферта на посьовання в Волі Добростанській" з поданням ціни і адреси оферента разом з доказом зложення в міській Касі вадії в висоті 10% (десяти) оферованої тенути державної, треба вносити до дня 30. травня 1928 р. година 12-та в полудне до рук начальника II-го Виділу Маґістрату II п. двері ч. 62. — відтак буде слідувати комісійне відкриття оферти і евентуальна устна ліцитація.

Маґістрат застерігає собі право довільного вибору оферента, згадно неприняття ніякої оферти без подання причини.

Оферти внесені по часі не будуть узгляднені.

Комісар Уряду
з. о. Президента міста.

2239 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.